

1: 27 julio 1944 - 16 diciembre 1945.

ENRI

Marca Registrada)

Cuaderno Núm. 051

50 HOJAS

1944

27 de juliol del 1944

Les úniques successives que un insuficient a-
preci propi ha anat abandonant, com voldria
conservar-les ara, encara! Però els meus
actes els he anat palpant - i sempre amb
els mateixos dits: amb l'un he intentat
ofegar el mal enfonsant-lo a les
aigües originals sempre que m'he tingut
notícia; amb l'altre, he volgut con-
servar la forma, canalitzar tots els
rins.

I, no obstant, ara en veig tota l'a-
boninable sinceritat i el bé que en
treuria, de poder-los manejar. Que ells
voss, entre altres raons, ~~vostre~~^{vostre} destruís tota
la paperana per creure-la no prou
sincera, va ésser degut a la seva
naturalera tempestuosa i a la, diríem,
"inconsciència" de la seva originalitat.
Només això que he anomenat al prin-
cipi "insuficient apreciació propi" i que po-
dria anomenar-se també ~~per~~ ^{com} una
"modèstia excésiva", només això, diu, girat
del revés, hauria estat capaç de re-

hindre la mena d' "auto de fe" que
va destruir-los l'estiu passat, aquells
papers. Segurament això, ~~mateix~~. allò
mateix que pogué decidir a Lantria-
umont primer a escriure i després
a publicar el seu abominable (des del
punt de vista moral) Maldoror: un
apreci de si mateix que passa per
sobre de tots els valors per imposar-se
a si mateix la pròpia unitat de
mesura o, millor encara, el propi sis-
tema ~~mateix~~ mesuratiu, per tots les
coses del món.

Això ho he vist avui fellejant aquest
Lantriaumont que tant m' havia allunyat -
potser allunyat de mi mateix - i que
avui he llegit una única per primera
vegada. Per què, fins ara, aqueste por
al surrealisme (tinc consciència del que
dic)? En realitat, és inútil la pre-
gunta perquè ja tinc la resposta:
però aqueste em fa una única de por.
En definitiva, entenc hi queda un
procés que podria tenir com a cul-
minació la gran revelació de

Jàmeso Alonso.

Dintre de tot, de "Eugenio y su demonio" a avui hi ha potser una davallada que tampoc podria apreciar, segurament. Avui potser tinc alguns detalls de la comèdia però llavors coneixia el text que ara he oblidat. (Exageració!)

30 de juliol

La vanitat de la humilitat.

Així, en el que vaig escriure aquí fa tres dies vaig ser realment và de volguer amagar una vanitat inexistent. Volia dir, en primer lloc, que si m'hagués deixat anar a la corrent del meu esperit potser hauria escrit quelcom de molt semblant a Maldoor. I, en segon lloc, no volia dir ~~que~~ tampoc que fos res més que semblant. En això no hi ha neurostia - però tenia la "mèprise" de qualsevol lector.

... O la meua mateixa. (3 d'agost)

3 d'agost

Una abominable migraña - ohi, opressió cerebral, tot aquest matí... després de dinar veia salvat l'equilibri físic, però he hagut de ^{de}ajoure'm al llit; sense poder dormir - seca monotonia la de l'aire, avui, dia de "dissabte".

Aquesta "de-
gringolade" física de tots els meus dies d'aquest any, com en turments. Y, en realitat, no és res de precís: una sensació general de debilitat que s'agudifica de vegades, més mentalment que físicament, i que entorpeix la mínima continuïtat que els meus 19 anys poden permetre al meu treball, ja massa plagat d'hiatus ~~no~~ ell mateix, per naturalesa. Se seguir les bones costums, hauria d'"anar a cà'l metge"; preferisco seguir una terapèutica personal, mentre espero l'hora de complir els meus projectes d'exercici físic. Així, el primer dia que s'establirà comunicació amb Reus, m'animarè per utilitzar la recepta d'"Efedrina", que ha d'atacar la meua hipotensió arterial.

Aquests darrers tres dies, quina animació filosòfica! Més que lectures, una radical comprensió, immers en el problema central de l'ontologia (o metafísica, encara que prefereixo, sense dogmatitzar-me, l'altra denominació).

Es curiós com, després de llegir-se la lletra reiteradament, fins ara no hagi comprès, ocs que amb tota la seva radicalitat, el verdader sentit d'una serie de textos que, no obstant, havia procurat meditar y cregut entendre (concretament: Filosofia pura, d' Ortega i l'exposició de Kant (interpretació) i de Heidegger, al llibre de Marias). No sé si és exanien traslladar a la història de la filosofia les observacions sobre el propi desenvolupament però la preocupació per problemes epistemològics i la negació o abstençió de la metafísica podria ser deguda, donant-hi només la imbuïtat del filòsof (ja que no li ha dubte que li intervenen altres factors exteriors reduïbles al seqt. esquema: manca d'incita-

cions), a l'absència d'aquesta espècie de bonatxera que produeix la immersió en la radicalitat dels problemes i que crea tot un conjunt de problemes que la radical posició de la veritat expulsa per ella mateixa. Problema de la veritat (quan es viu l'ontologia l'esperit es passeja "tout aillé de confiance" per la via de la veritat), problema dels límits del coneixement (la vida no té límits...), etc. Només el pragmatisme de la història arribarà algun dia a fer que els metafísics ho deixin volucionat.

(Fals, fals, casi tot el que acabo d'escriure! Dos conseqüències: inconscient d'escriure a vida que es pensa (l'escrit té sempre més força de conservació que el parlat o nou, pensat - i de possibilitat d'enganyar al mateix que escriu) i un punt al meu favor per haver-me decidit a dir-hi : no!)

20 d'agost

MORAL.-

La vida és un esforç per la consciència i la mida de la nostra llibertat és la mateixa del coneixement. Només som lliures en la mesura que som conscients: que el nostre coneixement és nostre. Les victòries de la consciència són les victòries de la llibertat. Som més o menys lliures segons siguem més o menys conscients. A un augment de la consciència correspon una més àmplia llibertat. I per la llibertat és previa ~~una~~ la consciència.

- Dos problemes: 1) Què és la consciència?
2) Què és la llibertat?

1) ~~Séu~~ ~~entre~~ ~~la~~ ~~diferents~~ ~~claus~~ ~~de~~ ~~saber~~ ~~la~~ ~~consciència~~ ~~correspon~~ ~~al~~ ~~saber~~ ~~de~~ ~~les~~ ~~essències~~: és el coneixement filosòfic, el "VOEŽV", coneixement d'essència. Com a coneixement moral serà el coneixement dels valors. Per la consciència ~~un~~ ~~saber~~ ~~del~~ objectes del coneixement si són dipositaris de valors morals, coneixem l'essència moral dels objectes del coneixement.

2) La llibertat consisteix en ser determinat per l'essència dels objectes i no per llur aparença. Els objectes ens semblen bons o dolents, agradables o desagradables etc. i l'home respon "impulsat", en certa manera sense llibertat. Com hi ha graus inferiors a aquest determinisme, hi ha de superiors - hi ha graus en la llibertat i variacions en la llibertat (o en el determinisme). Però el grau suprem que pot aconseguir l'home en la llibertat és aquell en el qual la voluntat pot preferir "essències"; per tant, pot preferir el mal com a tal, amb coneixement. En aquest darrer cas, el suprem en la llibertat humana, la moral esdevé autònoma - menys en la qüestió del deure. Déu com a absolutament savi, és absolutament bo i absolutament lliure.

Però aquí ja entrem en la moral. De la mateixa manera que hi ha graus en l'ésser (en l'essència) la llibertat, la consciència,

admeten graus. Queda dit que la llibertat i la consciència són correlatives, precedint aquesta a la llibertat. Així mateix és correlativa d'autonomia de la moral a la llibertat (id est, la consciència). La vida és un esforç per la consciència i l'home guanya llibertat al guanyar consciència (al viure partint del seu centre, a l'avançar en la personalitat que és el centre dinàmic de la ~~seu~~ individu). Al mateix temps guanya autonomia moral, limitada noves vegades per una imposició: el deure.

Al revés: com més inconscient és l'home més necessita una moral fetta de normes externes, fins al punt de necessitar (en principi; amb impossibilitat efectiva) una regulació de la vida de tots els instants i en tots els detalls en el límit inferior de "l'èter determinat". (Necessitat d'estudiar totes aquestes correlacions: tipus de saber - tipus de llibertat - tipus de moral...)

Però la responsabilitat disminueix en l'excés de l'èmfat determinat! Potser voldria que la ^{personal} ~~seria~~ dona sempre autònoma (menys en la qüestió del deure) - però la dona social...; la necessitat social de la dona...

Moral de l'home lliure: problema.

Moral de l'home inconscient, igual problema.

Qüestió de la dignitat, de l'avor propi.

"Gente como él (Pablo, a "Almudena") son los que, sin mengua de tantos pecados, elegau, por guerosas, a perderse el respeto a sí mismas, que es la única manera de alcanzar la gloria de los buenos. En fin, la gracia de estos seres es heredada, es decir, originaria, y por lo tanto perisiosa e intachable." Román Escobedo - Estafeta Literaria, 10.

Aquesta és la qüestió: és lícit perdre's el respecte a si mateix? La dignitat i no té per origen l'avor propi?

17 de setembre, a Reus

Aquesta ocupació d'escriure un diari, que és propiament una feina de cada dia (tots els dies), postula per qui s'hi dedica un interès per si mateix que li distingui tots els actes, tota la vida; aquest interès, aquest donar importància als detalls de unió un dia (tun poca cosa) i que provoca la sinceritat de l'anàlisi que per sobre d'ells es verifica, jo no el tinc per la meua persona. Y això és dolent. No apreciar-se a si mateix és permetre la pròpia vilesa. És necessari entrar decididament dins d'aquesta veritat, que qui té per poc important perdre la seva vida, la perdrà. Y que qui dona importància a la seva voluntat de perdre-la, la farà verament vivent. Per això que sigui una de les exigències morals que més necessitat tinc d'esforçar-me a respondre-li (ja que, si vés jo qui em revelo dramàticament

No, almenys, de sabre-la, no u'és dirge.

en els meus actes de tots les
hores i que, d'aquí, totes les hores
són actes d'aquest drama, únic
drama, d'aquesta vida, única vida,
que és la meua de tots les hores, la
meua vida - els actes de la meua vida -
tots els actes de aquesta vida - és
l'únic que d'important hi ha en
mi) he de realitzar la importàn-
cia única i intransferrible dels meus
actes apòiant-me en ells per a ser
jo mateix. ~~Ap~~

Així, aquest diari hauria de
lligar-me més novint a l'esterili-
tat del seu anàlisi. Esterilitat? Si.
Reduir la vida a conceptes és una
feina d'esterilització vital; necessària,
però.

Ara només volia dir que, la
nit, un grill m'omple de ~~de~~ grans
dels seu cant, la sensibilitat; tot
per cultivar la meua nostàlgia de
les hores tardorals, al camp. En reali-
tat el grill cantava a l'estiu,
també. Però...

22 de octubre, a la una de la nit

Angoixa, incúria...

Hauria de fer el recompte de tots aquests dies. Des del ~~(dia)~~ 17 de setembre puc recordar encara les etapes que m'han dut al present estat de dispersió.

És auturi, plenitud intel·lectual, satisfacció, normalitat en les lectures i les converses. Aprofitat el temps, assegurat unes poques veritats - no prou essencials, però en definitiva llavors necessàries. Res d'estats dispersos, de puntillisme intel·lectual; cap nostàlgia (o anhel?) sentimental, moralment segur.

Però ve amb els primers dies d'octubre i a partir d'una discussió amb el pare a propòsit dels meus estudis, una caiguda, un enderrocament de tota la ^{vivacitat} ~~seguretat~~ intel·lectual i de la tranquil·litat moral. No gens menys, intel·lectualment segur; però sense vivacitat ni constància en la lectura, esterilització, desvitalització dels problemes. Tampoc moralment insegur; però perduda la fortalesa.

Perdut l'entusiasme intel·lectual i la "contingència" moral evanida. Puntillesisme en les sol·licitacions de l'intel·lecte: curiositat. Moralment, està sobre les coses; abandonat, escorregut el llegam de l'èter.

La tercera etapa és ja un encadenament més veïnós i desolat. S'agudira el puntillisme fins al punt que desapareix la curiositat. Ni la diversió de la lectura abandonada i inconsistent até l'aleucis. Retrot morbós del ~~seu~~ sentiment; vulganciació de la sensibilitat. Qui ho provoca? Potser el viatge en marxar a Barcelona: al perdre la seguretat en ~~de~~ la nova voluntària decisió de treballar amb el Dret. Els projectes que voluntàriament feia per cada assignatura (monografies, lectures especials, dedicació estudiantina etc.) al no poder-los realitzar immediatament han perdut el seu atractiu, s'han anat tornant espechals, fantasmes. Y la única

de pora que tenien sobre meu, s'ha
envaït, s'ha dissolt com una única
de fum i deixant-me desamparat.
Rès que m'abraressi la carni de
l'intel·lecte, única ferma que encara
puc posar en tensió - ferint-la i ferint-
me tot jo. Així doncs, casi absoluta
negació en la part de l'intel·lecte i
passivitat moral i sentimental.
La darrera etapa (que encara no
se fi) només multiplica la sensibilitat;
comença a dir, amb Freddie Bartholo-
meu i Spencer Tracy, amb casi tot
de la pel·lícula "Capitane Jutripido".
La cançó de Mauvèl; Freddie, delicat
i bellíssim d'intel·ligència; l'amistat
de Mauvèl i Freddie - l'aur poder
(Mauvèl diu bromejant que té les uris:
desolació de Freddie; però Mauvèl comprèn
i ho nega, diu que és broma); la
mort de Mauvèl i la desesperació de
Freddie... Això era suficient per abra-
ssar-me amb la nostàlgia tota la
voluntat i l'ànima tota. Altres ocasions
semblants que recordo exactament: H.B.,
la via de fè dos estius; amara de les

des en el mateix estat sentimental. I
u' hi ha d'altres.

Avui així s'entén que hagi
passat les dues últimes setmanes pen-
dent del "cine", tot i avorir-me
(cada dia menys...; a quin grau
d'estupidesa sóc capaç d'avorir!).

~~Pero avui ja~~ Angoixa, doncs. Anells
(la paraula és ridícula!) indeterminats,
sentimentalitat fluctuant per l'amor desco-
necgut (un tema poètic de ja fa anys),
un amor físic, tan intel·lectual!, l'amor
que em col·lecta per fora de la
meua col·lecta. I l'angoixa, l'angoixa
tots aquests dies, apretant-me el cor
com si en volgués expressar la vida.

Segit l'article de Heidegger: "¿Què
és metafísica?". Voldria fer alguns
observacions que no sé si veixiré a
expressar.

La patència del nostre món vol
dir: el sofiment de l'angoixa; és
a dir l'estat nàupag de l'existen-
cia. Aquest sofiment és el drama

de la vida; i és ell el que provoca la metafísica en el sentit no escolàstic de la filosofia, és a dir les idees essen-
cials sobre el món i la vida que cada home té individualment, com a reacció davant del propi naufragi. La paciència del món precedeix la paciència de l'èsser, és a dir l'estat naufragi condueix a la revelació de l'èsser, concretada en conviccions que l'home pren, al veure embolcallat de móns (d'exclusions) l'èsser, sobre l'essència, les "proprietats" de l'èsser. El més ~~ígnat~~ primitiu estat d'angoixa és el que provoca un sentit de l'èsser en general; i és al mateix temps el que revela el sentit del món ~~de~~ la vida de l'home.

L'home és l'únic ésser que té la paciència del món. Això vol dir que móns ell té coneixement de l'èsser; les exclusions que el món provoca al voltant de l'èsser, revelen l'èsser. Això vol dir que l'home és ~~[l'èsser]~~ ésser nascent. Al sentir-se insegur

s'aferra a les coses del món, coneixent-les. ~~[Això vol dir]~~ Així nasceix de si mateix i unes quantes altres coses, entre elles, és ell mateix, ~~[ja que és ell qui s'ha]~~ ~~[faltat.]~~ al tornar-se de rebota si mateix. ~~Però~~

L'home, doncs, sense tenir una certa seguretat sobre les coses, sense desenvolupar-se com a coneixedor de coses, d'essències, no pot comprendre les activitats seves pròpies, no pot viure. Així, en un cert sentit, l'home està determinat per les coses. Però això no vol dir que no sigui lliure. L'home, té llibertat de decisió sobre la pròpia vida i pot atravesar l'existència acceptant o rebutjant aquestes coses que el determinen. ~~Però~~ altres paraules: el determinisme que les coses imposen a l'home no és absolut ja que l'home pot negar-les. Així sí, l'home en el món, tampoc és incondicionalment

absolutament: té necessitat de les
coses (amb aquesta paraula designo
tot el que es pot reduir a concepte:
objectes materials, valors, acts, sen-
timents etc.) per viure, i les coses
són sempre tal i com són ara,
sense variacions. (Les imanes que
potser tindria els les imposaria l'home;
però això és un altre problema que
crec que no desvirtua el meu ra-
onament, encara que quedi sense solució.)

Si, doncs, l'home, per viure,
té necessitat de les coses, de les
entènies, un dels acts vitals més
importants seria el del coneixement.
I aquí la segt. sentència: l'home
tan és lliure quan extens i profund
és el seu coneixement. No la
seua "ciència", la seua "erudició"!

El seu coneixent, la suma
de coneixement particular, d'experièn-
cia pròpia (l'expressió és defectuosa
segurament del punt de vista d'un
altre problema i de la seva solució,
però s'entén el que vull dir) cal
unir-hi). 7 si la exigència vital

|| l'home, a ceta de la vida (Scheller) la afirmació
Això resulta sense aquells idea de que
o negació del món implica una afirmació corresponent
o una corresponent negació d'una part de l'home: el que viu

~~est~~ son les més importants (les úniques?) exigències morals queda vàlida el principi: coneixent a tu mateix, a través del món.

Aquestes són les acotacions "doctrinals". Se me n'acudeixen el' altre en forma de problema. Per ex.: necessitat de l'"interior" humà per la transcendència. Les coses són pura exterioritat; però l'home pot negar el món i "ensimismarse"; i efectivament, la negació del món és l'estat d'angor, una negació ~~(del món)~~ metafísica que al mateix temps és negació pròpia de l'home i ~~negar~~ afirmació del món, com primitivament havia estat negació del món i afirmació de l'home ("ensimismaments"). Es a dir que sense l'incidència del món en l'home no tindria aquest interior ni transcendiria tampoc de si mateix. Sense el constant món l'home no "vivria", com a ésser lliure, com home tal com és.

Una altra observació: Ortega, potser
inadvertidament i Heidegger, probablement
d'una manera deliberada, caracteritzen
amb un llenguatge precís i claríssim
per tot hom les seves idees sobre fei-
mens humans, però un llenguatge
que pròpiament no és el filosòfic
sinó el popular de la vida coti-
diana. Això, que pot ser insuspici-
cia ^{de la filosofia anterior} o, com dir, obra deliberada
cap a una "vulgarització" de
de la filosofia, pot tenir un
aspecte enuonc. Precisament la
deu'tat i la precisió que adquireix
aquest llenguatge vulgar poden in-
dicar una virtut especial d'aquest
~~llenguatge vulgar~~ sobre fei-
mens humans, virtut que raonablement
ha de procedir de la mateixa
font que el filosòfic: d'un coneix-
ment essencial que l'home té de
si mateix o recull de tots els regles, i
que només espera una formulació
sistemàtica. Però també vol dir
que l'home essencialment és

metafísic de si mateix, veu el propi
problema millor que cap altre. El
que passa és que el problema, de
tan clar, ja va unig solucionat
al néixer i l'home ja es sent
segur abans de respondre-li.

Barcelona, 2 de desembre

Es encara la tardor... Però, què he fet, que un hivern se m'annuncia i ja m'envolta i m'aclapara? Era un temps de dons i l'oprena era ampla i diversa; però ara, què he fet que ha esclerintat aspra i rònega la presa de l'hora i un món sense vegetació ha sorgit, com una nit sense llum? La paraula i la idea, i el juic i la rigura, tota la costura acumulada ha fugit rabent i furiosa per les meves empreses. Y esto volituri mente, de potes, única Compañia, [com un] ronc del recort, en peny, com un dol pedregós sobre el pit, la por, la angoixa...

He reconegut al l'home per expulsar el regret que em produeix la responsabilitat que em pesa dels meus acts... i la meua inactivitat. Gastat enormement, més del que podia: és a dir, diners que no eren meus. Abandonat el deure d'una diligència.

Al costat d'això i provocant-ho, una situació moral i intel·lectual extraordinària.

1945

14 de juny del 1945

Hi ha un moment en què cal con-
seguir algunes claretats sobre el funcionament
de les pròpies facultats. I és el cas que
no sé com resoldre el problema de com
sorgeixen en la nova vida els instants
de plenitud intel·lectual, d'abundància
ideadora. Com un riu desbordat, arribo
a no poder retindre les idees: sorgeixen,
i desapareixen quan no he tingut temps
de fixar-les; les que quedarien, són masses
abundants per què arribi a estructu-
rar-les; i les que queden són poques, per
què aquests moments d'abundància
arriben, en optimista companyonia, amb
la confiança de que tindrien ~~una~~
prolongació futura. Però no és això
el que m'hauria de descoratjar i, efec-
tivament, no tinc cap recança després
de la fuga. Però si resulta inex-
plicable, incompreensible, i per què, com
sorgeixen aquests moments? Hauria
de creure, estentent-ho, el que diu
Poincaré a propòsit de l'ideació
matemàtica? Aquest matí he llegit
quatre cartes, completament i noves

en definitiva per la filosofia però que
s'hi referien, de Descartes i Isabel
de Prússia; altre vuis llegí un ar-
ticle no massa impressionant i ure
de Laim Eubalzo, però que al·ludia
a grans temes d'història; avui,
ja voldria escriure un treball sobre
"la Razón Histórica y el Derecho Natural"
i he anotat quel com de molt de men-
tat amb el títol de "la "neurojudicia"
i la intel·ligència humana". Potser
efectivament les lectures d'ahir i
d'avui m'han agitat les aigües
pantanoses del meu subconscient i
d'això n'has escrit ~~el "agitació"~~
~~[que havia]~~ un entrecreuament d'ondes
prou poderoses per formar núdols
capaces de sortir a la conscièn-
cia sota la forma d'incògnites, com-
binacions d'idees. Benvinguda,
agitació! El que sento és la seva
húmeda i inconstància. Demà serà
un altre dia i com diu Quevedo
(i jo no recordo prou bé) les il·lusions
de la nit les derriuen el sol del
matí, punt d'apoi per la palanca

del penisme que a Guevedo li va
suavitzar la vida i que a mi
va per canvi de "amajastu" la
existència."

22 de gener

Aquesta manera tan especial d'esser-ho
que tenen els idiotes. Ex.: Cort Grau i la
seua xerameca al voltant de Pralus.

7 de febrer

Començat amb la "Teoria general del dret" de Casullut. Extraordinàriament atractiva la part filosòfica, però incapaç d'aquell aportament de l'atenció que defineix les obres de valoració definitiva. Però és, amb tot, un llibre que, a l'altura dels meus problemes, hauria de meditar i que em dona les bases - i magnífiques.

M'he adonat de com la meua desorientació en filosofia procedeix en gran manera de la falta de preparació disjuntiva - per la qual no puc ritar i valorar suficientment les meves lectures i - sobretot! - les feides que, de tant en tant, s'eleva problemàticament dels atacs de la realitat. Hauria de proposar-me, si els propòsits tinguessin cap virtualitat de compliment en el desordre i falta de disciplina del meu viure, de tenir temps per estudiar els següents llibres: Lògica, de Pfänder; Teoria del coneixement (a Heidegger?); Psicologia (a Müller); Metafísica (a qui, ahont?) - ...

14 de febrer

He llegit a "Las Ciencias" (n°s 2 i 3 del t. IX)
dos articles de H. Heyse sobre Kant; ex-haur-
dinàriament interessants. He d'insistir-hi.

Adieu, chère âme...

Où donc es-tu?

Adieu, compagne
de ma vertu.

... de ma misère.

Toute entière
dans le mystère
de ma vertu.

Où donc es-tu?

1er de març

Voldria adair poderosament aquest camí de la vida... Podria, amb un esforç; però em falta la costum de decidir-me a aquest poder. És qüestió de volcar-me sobre mi mateix i de "prendre au collet" les escapades de les hores, amb una voluntat d'ésser més concentrada, més tensa, més ben dirigida al blanc de tots els projectes.

Totes les insuficiències que noto se, no obstant, que depenen de mi. ¿En quina mesura allò que em mobilita, que abomino de meu, és meu - per perdre l'esperança de deslliurar-me'n? És la persecució de les decadències: que no sé si és perquè la voluntat falla o perquè falla la voluntat. Per l'esforç de l'alliberació de la voluntat és necessària la voluntat de l'esforç. I en pocs casos de la meditació menys encara podria fer-ne cas. En última instància: que no puc apel·lar a la deguda obediència al deure.

No queda, doncs, res de racional. Què quedaria? Tot un ésser de la voluntat, desconegut i nou, incognoscible, però...

irivient! És, en definitiva, l'ingrés de tot
l'ésser en el domini de la realitat.

Fantasia, fantasia! Com heu omplert
la meua vida, entre esperances tan espeses
com els vents del mar i de la terra i
en un món de la mateixa elementalitat!
Heu donat la mà, encara, al primer
seuít dels dies i les hores i els heballs
i les peus. Però, com la Futilitat Anònima,
quin robatori el vostre! Potser, més tard,
sereu objecte de l'avidesa de nostàlgia
que em creix alguna vegada com a
vora dels vents. Però us aborniu; i,
ara, vreu - tan obscurament! - odiats
cap a ~~la~~ mort que us faci oblidar.
Encara no heu abandonat la vostra presa.
Encara us queda camp per la riguesa
i l'eujoia ment. No vull, però, la vostra
victòria. Des del meu erim, de l'erim
que la vostra avidesa ha deixat, ~~a la~~
indefens, a la desesperança, el meu crit
tindrà - ho vull - forces per horroritzar-
vos.

El món de les nostàlgies...

Una estampa de Jacopo Bassano a "Vèitice" m'ha disparat al món dels jardins vests d'herba i grisos de cell, amaratats d'humiditat i de pluja i del recort de les aurores més inèdites de la meua vida: França... Uns arbres sense fulls o amb la fulla tenueca de l'hivern, l'eura, la molra i les barraques de fusta humida, els troncs florits i la vida quotidiana i pura, pura d'evaltuacions violents, la satisfacció del treball, la docilitat, la timida sensualitat dels dies fets, la vida inconscient i les seves nostàlgies.

Com el record arriba a ésser tan imaginari? Hi havia dolors - i ara només hi ha les esperances. El recort ho aplanava tot - i ara només s'eleva la ingenuïtat de la noya de cada minut i les hores, les hores...

El món de les nostàlgies s'estén encara més. Les seves sentències il·luminen d'olors i sabors, de cons i de patirs tot l'èsser agut d'ara, amb la dolçor, la beu-

volència, la infinitat del temps i de
l'efort, diu un món prou oblidat
per poder-lo completament conèixer.
Les nostalgies es desapareixen; queda, que-
da la realitat!

14 de març

"La felicidad es, en el diccionario, un sub-
stantivo; en el libro del tiempo es un verbo
que se conjuga, en pretérito con el recuerdo,
en futuro con la esperanza; pero no tiene
presente. Y sólo tendrá presente en la e-
ternidad, que no tiene pretérito ni futuro."

Ànònim! - Una de les frases que més
m'han impresionat des de molt ~~de~~ temps.

15 d'abril

He rellegit les darreres quatre pàgines i no conseguixo recordar-me l'estat d'esperit. Més temps podria fer història del temps passat entre aquell primer de març i ara. Els precedents de la situació actual, si, síc capaç de trobar-los.

Es ara que puc adonar-me de mi mateix i de la simplicitat de moltes coses que havia cregut complicades. Però temps vell per el joc de la tranquil·litat, de la pau que el mètode i les satisfaccions d'aquests darrers dies han dut al meu estat d'ànim - ara seré i decidit davant de les turbulències de la sexualitat i la pensa, com exemple de conflictes sexuals, i dels entusiasmes apassionats de la política, i les servituds dels amors, i el joc de les nostalgies i les esperances i totes les ^{després} assedegades ansietats, espirituals, aquestes. No puc suprimir-los "in mente", ara que no en pateixo, per qui després en de n'el·lusiu o no els reconqui, ni reapareixen. No vull arriscar-me a

desconèixer-me, si em reconec tal com ara
sóc i crec que puc ésser-ho sempre.

El problema s'ha de replantejar. La
satisfacció de la vida és la única ^{qualitat} ~~qualitat~~.
Però fins ara l'havia buscat a través
de les resolucions, com un inconscient, dei-
xant-me arronegar per cada inquietut,
fins a quedar-me mort de tota vida
original o fins que aquella desapareixia
per pròpia iniciativa. No podia, és clar,
resolucionar-me cap, d'aquests inquietuts.

Les inquietuts reapareixeràn. Però
la qüestió és viure'n al marge. Viure-
les, però sense abandonar-s'hi. La dis-
ciplina de la vida ha d'aconseguir
la seva elaboració en termes clars, ra-
cionals. Només allò que passi pel cedat
de la raó i de les formes és acceptable.

Com a base prèvia és necessari
crear hàbits rigorosos i disciplina mental.
La vulgaritat d'un "emploi du temps"
no disminueix la seva importància. I
omplir aquest temps quotidià de ~~cada~~
totes les seves coses, amb el minut

contingent entre dues exigències, com entre
dos dits de Déu. Vida intensa almenys for-
malment, com és intensa i rígida la forma-
lidad del deure, superant tot abandó i
dominant, a força d'omplir l'esperit,
tot avoriment.

Claretut i formes - sempre, cacant
el regon, per alimentar-se el dia.

No anar darrera les volucions i
el sentimentalisme, encara que porti alts
noms.

Aquest diari ha d'ésser quotidià.

25 d'abril

Ha de constar el fracàs. Fà deu dies
vuiig proposar-me un ordre i una disci-
plina. Avui, no puc rantar-me del ~~cap~~
compliment.

Aquestes intermitències de decisió i
abandó ja les hauria de conèixer.

Vull escriure aquí un nom, exactent:
Joaquim M^o Cascaño Sàvila. Es la ninyotia.

Fà cosa de quinze dies vuiig trobar-
lo a casa d'en Caba. Segueida va
donar-se i jo vuiig sortir-me amb la
vergonya d'haver estat pedant.

Després l'he trobat, una vegada
per recórrer la Reunión parlant de polí-
tica, ^{una} altra per saludar-lo amb el
meu millor somriure (aquest somriure
de complicitat amb què vull lligar-me
aquells que estimo).

Avui hem estat més de dues hores
junts. Sí que no he pogut superar
aquesta reserva que la meua condició

impora ~~me~~ al meu hacte amb els deus, però
he conseguit ~~deixar-me l'obsessió~~ defugir-
ne l'obsessió i ésser una mica més
"natural" que de costum. Ell, ha estat
com era, fins perfilar-me la silueta que
provisionalment ha de representar-me'l.

Heu parlat... què se'jo! No crec, ~~que~~
però, que hàgim parlat prou cordialment.
Segurament, la seva estrella seria igual-
ment fugas (fugitiva, diria) que la
de S.-B. No obstant, hem tingut un
moment en què semblava que no calien
reserves. No sé com ha vingut ni com-
prenc com s'ha volatilitzat.

Desgraciadament, he tornat a parlar
com un llibre. No serveix. Ara, si bé
les esperances han perdut frescor, espero com
el primer dia; però caldrà que em do-
mini.

26 d'abril

Avui he d'autor qualcom de tan "insíbit", que no sé ni es lícit que accepti la companyia de les pàgines precedents. És el següent:

A la tarda, a la tertúlia de l'Ateneu, he començat a tornar d'una manera prada i mobota. Una tos ni seca, ni rogallora, persistent en un penigolleig intermitent al pit. He con-segut, a la fi, dominar-la. Després, he pujat a la biblioteca i ha recomençat. He hagut d'anar a un elbe militar per veure de passar l'~~ata~~ accés. I una inspiració estranya m'ha fet veure el mirador i excupir-li. He excupit rang. Inmedia-tament he tingut consciència del destí que, d'un tuberculosi, m'espera. He sentit sobre meu la davallada de la mort. Quelcom d'enorme, inenarrable. Després he baixat desseguida al pati i he anat amunt i avall, passejant; la pri-mera demanda ha consistit en pre-guntar-me què havia de fer: m'he adonat de la inanimitat de la políbia, la filosofia, tot, tot, en un moviment de contrast entre l'hàbitud de pen-

rar-lo com a central i la consciència que
m'ha vingut de la seva inutilitat; l'ei-
me que s'ha revolt (i tot això ha estat
rapidíssim) ha estat l'art, entès d'una
manera radicalment religiosa. De re-
pent, he pensat que potser m'equivo-
cava: he fet el murador per com-
provar que, efectivament, havia escapat
rang.

El curiós és que ara ~~em~~ no tinc
la mateixa sensació d'aplanament,
d'insuficiència, de misèria humana. He
renovat l'esperança: fins que sigui
segur, no em serà segurament posi-
ble de mantenir-me en aquest estat
de fugida del món. ¡Que no vagi ~~cap~~
veritat!

24 d'abril

Ahí, després de la redacció d'aquest diari, vaig anar al teatre. No vaig veure la meitat de la representació. Com idiototeat, estava allí assegut, obsessionat.

Ara hi he seguit igual. No se'ns fins a quin punt fujo de tot, però és una situació, un estat, el meu, tan anormal, tan fora de la realitat que em fa l'efecte de que he de tornar-me boig.

No és, en realitat, que m'aterroritzi la idea de morir. És que tinc la primera notícia de que m'he de morir i en tinc tants la obsessió, que és com si el món no existís. Si llegís a Uranurus (l'Uranurus de "Niebla", per ex.) segurament em notaria a mi mateix tal com em sento (em sento, de veres?); com a ningú mort ja, amb l'evidència de que del món és val i, efectivament, que és, a casi, ~~és~~ és m'interessa. Tot el que faig ho faig gincat de cara a la mort i no em puc deslliurar i lliurar-me al

un, per fruir-ne, veure'n, o plorar-ne.

Fins ara (per ex., a la conversa que vaig tindre amb Cascaute d'Àvila) havia tingut consciència de la meua inconsciència davant d'aquell afer de la mort. No li pensava, no la veia. "Tots hem d'ésser una mica estucos i ficar el cap sota l'ala, per viure amb tranquil·litat". Aquesta era la meua idea, però era una idea, quelcom de murmurat sobre la inconsciència, l'efectiva actitud de l'estuc. No havia tingut encara notícia de la mort i podia tenir-me idees i teoris i dir-li agudesa a propòsit.

Però ara, la mort és amb mi i no hi vuleu escapatoris. Sembla que tingui el cap dins una escapandia, per què hagi heucat tot contacte viva amb les coses i que vovis la mirada interior sigui possible.

Aquesta situació meua sembla la de fa dos o tres anys, que també era capaç de sentir, efectivament sentir, aquesta pregunta: existeix el un?

Pero llavors això no anava acompanyat de la consciència, o del patir, de la necessitat o obligatorietat de la mort, i, per tant, ~~de~~ acompanyat de la referència a un ordre trascendent situat més enllà d'aquesta mort.

¡No entenc el món i per què existeixo!

28 d'abril

Ara, per segona vegada, he erupit sang. No m'he decidit a trobar el metge.

Amb això, tot se m'ha convertit tant estrany! A hui vaig volguer-lo descriure, però em vaig deixar tantes coses...; en realitat, no crec que pogués dir més: no hi ha paraules per expressar aquesta consciència de la mort, dintre la qual la vida perd el seu sentit habitual i es converteix en quelcom de tant fantàstic i irreal!...

30 d' abril

M' he submergit altra vegada en la in-
consciència pausada i inerte de la vida.
Un rest del trontoll d'aquests darrers quicets
dies m'ha impedit dedicar-me de plei
al treball, però les preocupacions del món
han reprès els seus drets, han despertat
de nou a la realitat de la conscièn-
cia. Mai com ara puc sentir com
la realitat és una posició nostra, ~~de~~
~~mentre~~ a la qual no ens desperta prò-
piament la "imprensió" (l'acció) del
món material, exterior, transcendent de
la creació, sobre nosaltres - sino el
~~resultat~~ conflicte suscitat entre les
línies del punt de vista humà i
aquell món. Aquests darrers dies jo
veia el món diferent d'avui i diferent
del món que havia vist fins ara. Era
que veia el món des de la mort -
i no des de la vida; ~~amb~~ ^{des} d'un punt
de vista radicalment diferent ~~de~~
l'habitual. Així mateix el meu
món seria, a resultes d'aquesta

experiència, diferent del món que abans
de sofrir-la constituïa la base de
la nova vida. El món de cada
home ~~se~~ sorgix de l'acció que l'es-
perit ~~espera~~ de cada ú porta a cap
sobre la realitat donada.

Aquests dies, per sobre de tot el
negatiu, s'eleva l'experiència d'un
vidre transcendent a tot l'humà. Des
d'avui vivré girat de cara a aquest
món eullà real; amb més o menys
consciència, però d'una manera
efectiva. Les experiències no es defugen.

2 de maig

He escrit al Gabriel:

" Alicia ha saltat dintre el mirall. Allí, darrera el marc, ha passat tres dies encadenada per retornar a aquell món abont les germanes, d'acord, lleixen llibres sense diàleg - però abont també el diàleg novès es troba. Allí, dintre el mirall, ha vist que el mirall quedava fora; i quan s'ha girat per buscar-lo s'ha vist, com dintre un mirall, en el món que acabava d'abandonar. Abans també es veia dintre el mirall - i Alicia ha pensat que el món era novès això: un joc de miralls; però després el recort li ha fet veure que precisament ell, el recort, era qui diferenciava les dues mirades a l'altre món: la d'abans de saltar i la de després. En el món de després de saltar li ha recorts - però no del món d'abans de saltar; del món aquell, ni abans ni després li ha ~~recorts~~ recorts - en tot cas novès li ha recort, un recort fora del temps i que, més que nostàlgic, crea

patir. I després: Alicia s'ha donat
compte d'una altra cosa més important,
de que, si bé de primer no ho sem-
blava a darrera el mirall nou li
tenia el cap! Vés com és això! El
cap allí dintre i, com si és, el cos
a fora! No podia seguir així i Alicia
ha decidit entornar-se'n - i ha saltat.
Ha saltat altre cop a fora del mirall
(més ben dit, a dins el mirall d'a-
vans) i allí s'ha quedat sabent, encara,
que si bé les germanes llegien llibres
sense diàleg, nou's allí hi hà diàleg
i que, carcam, i un llibre no dura pas
sempre! "...

..." La vida, de primer, és clara. Lle-
var-se, llegir, fugir, menjar, dormir,
però sempre de cara al món i des
del món. Al món es viu, es pateix,
es plora, es pensa de vegades. Els ins-
tants tenen valor. El llegir el pe-
riòdic i el cor bat més depressa; no
tant, però, com quan pensa una dona.
Si es perd el temps, és per generositat
vital - o per pereira; tot és el mateix.

de vegades, s'edifiquen nous abstracts, lò-
gics, concrets - fantàstics. De vegades,
altres vegades, aquesta fantasia deixa
d'ésser lògica i s'imagina al fil de
les impressions, dels records o les espe-
rances. Però sempre és per davant el
nou, per dins el nou; sempre de
cara al nou.

Però ve la Mort (des d'ara cal
escriure-la amb majúscula): tot
canvia. Súbitament, és te' consciència
de que un home s'ha de morir i
poter es creu que dintre dos o tres
anys, poder dintre d'uns mesos. Uns
mesos! I què? Tot s'enderroca. Hi
havia hàbits, interessos, entusiasmes,
teories, ambicions. Tot això creava
un nou de referències per l'obra dià-
ria, per construir, per destruir o per
esperar. Tot desapareix. Tot al·lò que
omplena les hores perd radicalment
categoría i nous la Mort omplena
el minut, l'instant, de la seva
~~la~~ aparició. Des d'ara, nous la
Mort existeix.

Existència!... ¡¡ Exacte!! Nous la mort.
Tot es desrealitza, perd consistència, es-
devé fantasmal. El cap, tot l'ésser,
sembla dins una escafandra amb els
vidres bruts, inenarrablement deforma-
dors i allunyadors. Vénen els dubtes ra-
dicals.

Vénen també les preguntes radicals.
Naturalment, no es responen. Però cal
establir alguna cosa; almenys, un
nom i essencial projecte d'acció. Les
preguntes sobre aquest projecte seràn
les preguntes radicals i les respostes,
essencialment "religioses". La religió, en
suma com n'hi. Amb uní, com a
art.

El món és un no-res, no val el
menor interès, davant de la mort.
Aquesta és l'actitud seriosa."

La hipertrofia de l'Estat totalitari és la càrrega que l'Estat lliberal ha transmès, i rònicament, a les forces polítiques aixecades davant i contra ell.

L'Estat lliberal estava dominat per la legalitat. La decisió soberana anava desapareixent a mida que s'establí progressivament la neutralitat de l'Estat davant el joc de les forces polítiques nacionals. A la sobeïria s'anava substituint la "competència": la "competència" dels òrgans de l'Estat lliberal significava l'àmbit formal ~~de~~ de l'acció soberana. Més clar: l'acció soberana desapareixia. Les forces polítiques extraestamentals, pel vol fet de ~~venir~~ trobar-se lliures del respecte, de la fidelitat a la pròpia neutralitat i organització que estava obligat l'Estat, podia aconseguir més directament la victòria dels interessos de grups, parcials, que les constituïen. Com més neutral, més legal, més formalista era l'Estat, més difícil era que decidís soberanament, i més fàcil era la conquesta del poder efectiu, extraestamental, a les forces coalitzades dels determinats interessos, parcials

dintre la totalitat nacional. Amb això, l'Estat ^{més} legal no era que d'més injust. (No es donava el cas de que quan, després de conquerir l'Estat un grup nacional, quan ~~era~~ era més natural que pogués imposar-se a la nació, si ~~se~~ usava del seu poder seguint les normes legals, els camins constitucionals, perdés tota la seva força i, pel sol fet d'haver guanyat, fos definitivament vençut, es demostri com un globus de goma? No així quan el grup que dominava l'Estat es burlava d'ell mateix i tirava al dret sense contemplacions. Ex.: el govern espanyol de febrer a juliol del 36.)

A l'aparèixer les formes d'Estat rebels a aquell ordre (en guio per l'ex. espanyol), que volien tornar al poder la facultat de decisió soberana més ampla, per mitjà de la facultat de control sobre tota la nació, suprimint aquella anomalia de que el poder ~~se~~ residís fora de l'Estat, com si l'Estat només ~~era~~ hagués de servir de pantalla i de màscara i no fos la seva missió

precisament la de governar exercint el poder, enlloc de suprimir legalitats i competències, d'"agilitzar" l'Estut i fer-ne qualcun de 'efectiu, es van augmentar les legalitats, es van crear noves competències, nous organismes, noves funcions. Es volia poder controlar des de l'Estut la nació i evitar de tornar al govern la soberania que havia anat perdent, de tal forma que les funcions estatals pogués exercir-les sense traves legals, es van ~~di~~ crear, diversificar i multiplicar les funcions i els organismes que les ~~exer~~ exercixen.

Així s'ha arribat a aquesta hipertrofia de l'Estut amb unes característiques tals que, d'una part, permeten les més grans arbitrarietats a l'Estut i, d'altra part, l'impossibilitat d'actuar com cal. Mentre que el que s'havia d'aconseguir és 1er un reforç del poder 2^{on} agilitat per exercir-lo i 3er un control més efectiu d'aquest exercici per la nació, s'ha anat a parar 1er Si, a un reforç del poder, però també al seu des-
crèdit 2^{on} molta més dificultat per exercir-lo

legalment, però amb la facultat d'ésser
també molt més arbitrari i 3er a la
inexistència casi total del control, però
a una crítica nacional molt més
intensa i extensa, a un control passiu
molt pitjor. Aquesta és la conseqüència
de voler ésser legal.

~~l'únic~~ ^{l'única} ~~cosa~~ ^{cosa} ~~que~~ ^{que}
s'ha conseguit l'ordre. Però pensem-
hi bé. L'ordre no consisteix en la parà-
lisi de l'activitat nacional i en
la impunitat de l'acció estatal. L'ordre
és una altra cosa. L'ordre és unió
la més potent activació de la nació
però cap a fins lícits i que beneficiïn
a tots. És la conducció de la nació
cap als seus fins naturals. L'anarquia,
el desordre és el contrari. És la ~~la~~
prohibició donada als individus de
defugir els seus fins naturals impediint
l'activitat lícita dels demés. L'ordre
és un concepte positiu, no negatiu.
És dinàmic, no estàtic. Aquí unió
s'ha conseguit el negatiu i l'estàtic.

4 de maig

Definir, definir! De vegades, he volgut definir la meua vida. Així, he hagut de situar-la cronològicament, aquests darrers dies. sento que el pè del record es deixarà sentir més novint sobre aquestes pàgines.

D'altres vegades, ha estat la vida dels demés. Situar, examinar, concretar, definir: fer història; millor dit, dir-la.

8 de maig

Quan he de passar de la consignació d'idees o d'expansions líriques i sentimentals a la consignació de preocupacions d'un ordre més concret, menys aureolades però potes més reals, és quan aquest diari s'eu converteix en una "sorte" de càrrega i m'adono del despropòsit que és omplir de monstres extraordinaris la cotidianitat de la vida, com si ~~aquella~~ ^{la nyera} no fos, en veintut, tant o més vulgar, pedreta i gelida que la dels déus.

Concretament, des del 30 d'abril que tinc cada vespre consciència del deure meu de treballar, d'estudiar. Però cada matí, cada tarda és, només per si, una excusa per abandonar-lo i vagar i divagar sobre tot i sobre res de determinat. Abans al matí venia decidit a l'Ateneu a submergir-me dins el Penal, però abans vaig comprar el darrer número de la "Revista d'Estudis Polítics" i, naturalment, això va ésser pretext per abandonar el meu propòsit. Aquesta tarda, el

mateix amb una alta sortida, d'economia
aquesta. L'espantós és que tampoc fais
fora de no fer res, a pesar de no fer
res del que caldria.

No obstant, he descobert una cosa:
que la Hisenda és envencionant.

30 de juliol del 1945

Ara fa un any (just el 27 de juliol del 1944) que vaig reprendre aquest diari com si reprenessi també, després de la cesura del curs 43-44, la construcció de la meua vida. A vui, com aquell dia segurament, he repassat una altra vegada els recorts i m'ha semblat, com sempre dubte em semblaria també aquell dia, que podria posar una fita a la meua vida. Senyalo, doncs, amb pedra blanca i solennement aquest 30 de juliol del 1945 com, si els meus demonis ho permeten, el dia en què m'ha vingut a la consciència l'estil del pròxim futur que el meu ésser, modificat i constituint aquests darrossos qüestions meues, ha de volguer, trobar i conquistar.

Recordo, em sembla que bé, l'ambient,
d'aquell 27 de juliol. En l'ordre
intel·lectual va ésser per aquells dies
que vaig començar a sentir-me en
comoditat, immers en la feia filosò-
fica. Va ésser elavors que vaig iniciar
la penetració a dins la gesticula-
ció ontològica-vital fins a la
radical comprensió d'Ortega que
pel setembre va vindre'm a les
mans com a fruita madura. Re-
cordo els rotacs que en el meu
esperit es succeïen en espais
curts d'un dia i el progressiu
elevant-se que conseguia a dins
de la metafísica. Així anava
acompanyat de la intuïció d'un
aspecte important de l'equilibri vital:
la part emotiva i moral. Jámaso
Alonso, V. Alexandre, Luis Ronals ("el
contenido del corazón") em van aju-
dar a situar aquest reconeixement
de l'experiència emotiva. Va sortir,
sobretot amb Alonso, la imatge ar-
tística de Déu i, sobretot, la

comprensió de la poesia. En el prò-
piament "meu", és evident que
aquests aspectes del "curriculum" ha-
vien de reflectir-s'hi. D'una part,
l'equilibri moral venia a ésser
més una realitat, en guiant-li
ajudava la possibilitat aconseguir-
la llavors de destriar intel·lectual-
ment els aspectes de la seva
abundant agitació i de fixar-los,
retrindre-los o rebutjar-los. No que
haguessin desaparegut les varia-
cions brusques d'estat d'ànim
que eren costum de fer feia
tantíssim temps; però no era
tan gran l'àmbit del seu
contingut, ni tan extremes els
seus pols. Intel·lectualment, pujava
la victòria sobre els moviments
que en el meu interior s'agitaven
irracionalment, victòria cada vegada
més clara, més completa. Aquesta
situació moral tenia formalment
un llac anaracompanyada
d'una preocupació cada vega-

da més intensa per allò de
més profund que hi hà en
les reaccions i en l'èsser
del "ev". Com dic, aquelles
preocupacions més externes li
acompanyaven; més encara, s'ex-
plicaven novis en guent a
impulsos ~~per~~ i ajuts per les
preocupacions internes - i potser
en aquest fet i en la
superació actual d'ell està
l'índici i la base de tota
explicació sobre els ~~ps~~ ~~v~~ ~~v~~ ~~v~~ ~~v~~ ~~v~~ ~~v~~ ~~v~~
guts de llavor encà.

Seguia, en efecte, a parer
del mallocament que vers l'e-
güanimitat era de reconèixer es
produïa, següa tancat a dintre
men; per tant en radical dese-
quilibri envers la realitat total.
Això és el que he conseguit
potser superar ara, amb el
desvetllament de preocupacions
més externes i en una forma
més real, com p. ex. la política

la història i l'economia.

A pesar de tot, no em deïdria a estar gens satisfet. Feig una cosa: tot allò de què podria estar-me un més és refereix als instruments de la vida, no al seu contingut. Per ex.: més destresa mental, més equilibri moral, més àmbit d'actuació i d'interès, més seguretat. Però, ¿i el contingut? És aquí on trobo la falla i em fa l'efecte que he acumulat armes meravelloses, dios de forteses potentíssims sense preocupar-me de conservar i augmentar els meus soldats, que haurien d'emprar-les.

Això hauré de veure-ho aviat. Com dic, el dia d'avui m'ha semblat important per què he fet balanç del meu negoci. Però encara falten els comptes definitius.

28 de setembre del 1945

Abandono el quadern del meu "Diari" ahont he anotat, amb grans intermitències, la meua vida durant més d'un any. No vull encadenar altre cop amb estats d'esperit i actituds que rebutjo decididament, per què em semblen insuficients i barroeres ^{enfrentades} ~~[clavants]~~ a la manera de veure'm que, incipient, acompanya el nou horitzó que és el meu esperit, ara.

De veres, em sembla pujar vers una nova comprensió. Aquesta ascensió ve de lluny, potser; de quan, amb el primer ensurt davant la mort, he començat a destruir i oblidar una època de fervors i esperances (ja ^{llavors} bastant en decadència) acceptats sense deliberació, només per la força de la seva "emprise" sobre el meu esperit prou disposat a abandonar-s'hi. Ara el meu esperit està en una disposició més

crítica i menys ingènument inconscient.
Això darrer és potser el que li ha de més
real en la nova disposició; és a dir que
més que nous projectes o punts de vista
positius, que em falten (i potser són
essencials), el que em dóna a aquesta
consciència de trànsit i d'aurora és
una sensació d'estonament de molts
seguretats i una experiència aventure-
ra de la vida com mai n'havia
tingut. La vida, perillosa i decisiva
aventura! Conscient dels ~~perills~~ perills
i els atacs de què depèn un ins-
tant de felicitat - i totes les felicitats
per viure -, no puc sentir-me segur
i satisfet en el saber precari i tron-
tollant que he adquirit fins ara. Tanmateix
la meua vida, el meu ordre de vida,
són els adequats a aquesta nova cons-
ciència. És en aquest sentit que
puc pensar seriosament que és
una un instant ~~per~~ decanvi i subs-
titució de les velles vestidures per
~~les noves~~ altres de més noves.

Ara, davant d'aquestes pàgines, tinc dos temors: l'un, de que m'equivocui en la transcendència que atribueixo, per la meua vida, a aquesta experiència; potser valoro massa unes idees i unes sensacions transitòries. L'altre, de que al rellegir més tard aquestes pàgines, no situï en la meua verdadera naturalesa això que he volgut expressar. Quin esforç, però, caldrà, per reviuir tota la meua vida i agafar-la en la perspectiva total que m'asseguraria sobre el primer dubte! I què de més concret podria dir sobre quelcom que potser només és una esperança, un palpit sobre el present que uniu el present de llurara total i veritablement? Que podria unir o tornar-me boig, o que puc equivocar-me, més encara, que sempre quedare' en el dubte: ~~que~~ aquests són els perills de l'aventura vital. Potser encara més clar: que la

vida no és una cosa prevista (si ho
fós només caldria seguir, amb més
o menys sort i més o menys esforç,
el camí traçat en els projectes fami-
liars: estudi, la carrera, perfeccio-
nament físic etc... i complint amb
un mínim aquest pervindre ja estaria
assegurat) si no que sempre, en tots
els instants, arrossega per dintre ma-
teix de tots els actes, una ^(enorme) part
de possibilitats de fracàs, físic
o intel·lectual - i no solament, com
dic ^a ^{consciència de fets externs}
_{per insinuar el fracàs} ^{si no a l'interior} mateix de la vida
li ha el fracàs; en altres paraules,
que tot a la vida es sosté per
nosaltres, ho sostenim nosaltres - la
societat o l'individu -, i la nostra
defallença pot fer-ho desaparèixer. Així
tot el meu cos i el meu esperit, la
meua vida, són meus per què jo
i jo sol ho sostinc i ho impulso. A-
questa és l'experiència a què em
referixo. D'aquí ve' l'actitud crítica
a què al·ludia.

dissabte, 29

Al jove li ve la cautela i l'escpticisme quan ja ha cremat per ideals essencialment generosos. Es fals, doncs, de situar l'interès pel mín i els de més ~~[en una època]~~ ^(d'a partir) com exclusiu ~~de~~ aquesta època de preparació de la maduresa en què el jove supera el seu dogmatisme i pren consciència del ~~[seu]~~ relativisme en ~~[el desenvolupament]~~ que li cal situar les seves idees i les seves reaccions. Al contrari, seria en aquesta època que vi de la pura infància a aquella altra cautelosa i escèptica en la qual ascendeix al seu ésser definitivament "home", que caldria reconèixer la generositat més pura, l'entrega més total i sense reserves a què pot arribar l'home. El fet de que aquesta entrega vagi acompanyada i potser sostinguda d'un dogmatisme ferre només vol dir que no ha sabut distingir encara entre la seva

visió i la que tenen els demés de les coses. És un realista funibund; incomprensiu, si es vol, vist des de d'actitut tolerant i escèptica que vindrà després, però en realitat herència de l'època d'infinita capacitat d'intuïció que és la pura infància i, per tant, de molta més receptivitat. Aquesta època receptiva, única, de la vida duna mente duna l'actitut dogmàtica (inconscientment dogmàtica); duna, doncs, tot el que duna la formació de l'home. És a partir de l'entruïtració de la tolerància que l'home és el que és ja, d'una manera definitiva.

Serà després, quan l'home ironitzi sobre la vida (cosa uegada a la sensibilitat juvenil) que apareixerà l'únic egoisme, el de aquell que deixa viure els demés perquè el deixen viure a ell. Cautelós i ~~pacífic~~ ^{pacífic} ~~intel·lectual~~, l'home serà un civilitat.

diumenge, 30

Ahí, el recit vi gravitar intensament sobre el meu esperit. Sempre que em giro cap al passat, la necessitat interpretativa em condueix a "imaginar" una novel·la, a ambicionar-la per a volcar-li tot allò que m'arriba per aquelles fonts.

Ahí he superat l'obsessió definida per la nova novel·la i he començat a donar ambient i impuls a una verdadera ficció. Penso escriure-la! Pensat intensament, potser amb poc fruit, en els propusos i en algunes situacions.

Poc aprofitat el temps. Més encara, moltes hores totalment perdudes.

14 d'octubre

Stauria estat una ironia que, després de llegir "Amiel" de Marañón, agafés aquest diari per anotar-li l'efecte que em va produir. Però tampoc hauria d'abandonar-lo. Em sembla que em definitiva l'escric per a recordar-me de mi mateix, per fer-me confiança pel futur - no per satisfer qualsevol necessitat de confiança actual. Per això em costa tant sotmetre'm a la seva disciplina diària.

Sentit fonament aquesta responsabilitat agotadora...

27 d'octubre

Curiosa concepció biològica de l'Estat a J. von Herküll ("Cartas biológicas a una dama"). Com a concepció política - és a dir, dintre dels conceptes polítics - la seva idea no és, però, nova. És aquesta idea de l'Estat orgànic o professional que tant priva ara entre la faccenda "calvosotelista" d'Espanya - potser massa adulterada - i que no sé si procedeix del feixisme italià.

Hi ha, però, una divergència, fonamental des del punt de vista tècnic. Dels elements que aquesta preveu com a base de l'Estat, J. von H. n' exclou decididament la família. I és que fa una distinció entre poble i Estat, vinculant els principis morals de llibertat, igualtat i fraternitat al ~~primer~~ primer (sense confiar-li) i els principis tècnics al segon; i

com que en un conjunt de famílies
(poble) governades exclusivament
en les seves ~~propres~~ mútues relacions
per aquells principis no pot existir
res d'altre que l'entredeborament més
pietós, l'Estat queda - com estatut
basat en país interessos i afanys
concrets - al primer i únic pla
de l'eficàcia. La família queda,
així, com el contrapost i l'e-
nemic més important de l'Estat.
Segurament en això té raó.

Però no és a la família, i
potser contra ella, però sempre a
partir d'ella, que neixen les
aspiracions més purament políti-
ques - aquelles precisament que
inutilitzen en definitiva aquella
concepció de l'Estat, al no
tindre-les en compte? Estí bé,
és necessari, imprescindible que l'Es-
tat tingui una base d'interessos
"biològics" que, per la seva ineluc-
tabilitat, el extingui en una

lleis de continuïtat, i que aquests interessos tinguin un instrument de realització el més eficaç i menys abandonat a l'atzar, el més mecànic i racionalitzat. És necessària en una comunitat de vida la base conservadora, l'instint de conservació. Però la comunitat humana és més que una comunitat de vida - és una comunitat política. S'hi juguen idees - cultura; i l'imperiu - guerra i "política".

Doncs bé: von Herküll ha vist bé la primera part i té raó, des d'aquell punt de vista, quan ataca a la família. La família és, en efecte, l'element anàrquic (una altra cosa és saber a quins ensenyadors resultats condueix el seu propi i egoista instint de continuïtat). Però la segona part la desconeix! Si no hem de quedar-nos en marxista, hem de

reconèix, la seva importància
excepcional. L'home és, a
més d'"homo faber", "homo lu-
dens". I la família, què és? Què,
sinó l'element bàsic d'aquest
afany de diversió, de "persona-
litat" de l'home? És al
de pensar-lo que el liberalisme
es troba en el punt subtan-
tial de la seva raó i poder únic.
El tema és decisiu.

dilluns, 29 d'octubre

No es pot negar que amb les finestres d'aquesta sala es crea certa bellesa.

El meu llit està orientat perpendicularment a la paret del passadís, a la dreta de la porta de vidres que hi dona. Més enllà de la porta, sobre la mateixa paret, hi ha dos llits. A la meua dreta, igualment, un altre llit. Davant meu, tres finestres: és una altra paret, amb tres altres llits, arreglats, aquests, al recostat. Completant el rectangle de l'habitació, a l'esquerra, dues portes de fusta: una del recanvi dels penjarròbs, del "water" l'altra; a la dreta, una finestra.

Aquesta finestra i la ~~del recanvi dels penjarròbs~~ més a la dreta de les tres d'enfront estan obertes, amb la persiana cap amunt. La del davant forma un requiadre sobre un munticul de pins i tocs que volen ésser camperols. Hi ha un sol clar, suau, perdent-se cap a la davallada

de la tarda, invisible, a la dreta.
Entre el monticel i la finestra
queden, tallats pels ~~seus~~ límits d'a-
gusta, les ~~seves~~ branques de dos
arbres, seques, amb fulls grisos i
terrosos, tardorals. Així, el fons
del requadre queda com a penjat
sobre la imaginació. Ni es veu
la seva base ni aquestes bran-
ques pròximes permeten ignorar-la.

El panorama d'aquesta finestra,
de tons suaus i definitos no és pro-
piament asequible. Reclineu, més que
altra cosa, per evocacions de tals
ja fixades, a través del treball
dels artistes — dels artistes catalans:
el paisatge és típic. L'altre, en
canvi és enquadrat amb elegància
pròpia. Telo de fons, el cel blau,
grisós, lluent, més encara que l'altre,
pel sol endevinat. Res més que
el cel a darrera d' ~~unes~~ ^{unes} branques
neres, fosques, brillants, d'uns
arbres incomplets, pròxims. Però
tot pren caràcter — el caràcter

de la civilització més precisa i higiènica, per obra d'agust fons de barana, fina i exacta, del balcó. La precisió de les seves rectes, dels seus pics de llum iombra, aixeca cap a un món d'elegància perfecte, els telons d'agust senzill passatje: bragues, cel.

Agusts dies d'hospital han retet, amb un caràcter special d'a-sèpsia i parets blanques, el món feeric de les envicions artístiques. Aquí em trobo bé i s'adiu tot amb el caràcter higiènic que començ al seu pocs. En canvi, que diferent la impressió de l'altre estada! Els llavis nous vaig veure el tènue dels cosos patològics, la corrupció humana que s'anuncia-va pels llits i passadissos, coberta amb els abominables pijams grisos de l'uniforme de malalt. Segurament hi ha una part objectiva de silenci i ordre

en aquest canvi. És això el
que vuis captar el primer dia
i el que s'ha extingit posteriorment -
la primera impressió.

Llegint : " Los problemas de la fi-
losofía " de B. Russell.

16 de desembre

Al sortir de l'hospital, la vida del Picanyol m'ha ~~portat~~ reintegrat a la meua veritat: la de l'any 43.

i Quin deute espiritual i amínic el de la vida de Barcelona! No és precisament Barcelona. No és "la Ciutat", no. Ni l'ambient que allí pogués haver-li trobat. No crec que cap cosa fos capaç d'impressionar-me, fora de mi mateix. Per això la referència a Barcelona és merament per situar local i temporalment una espai de vida que, realment, només es devorava a si mateixa.

Vaig perdre. La "nise" va ésser errònea. L'"enjeu", fracassat.

Aquest mes vaig començar-lo críticament. Després vaig reprendre lenta i atzarosamente, amb l'atzar de les intencions, el

contacte necessari amb mi mateix.
A través de... En efecte, amb
intermediaris.

Primer Moutherlant: amb
quina energia, la novetat de
e' odi! Com vaig escriure, en
una carta horrorosa, deplorable,
a B., vaig odiar amb plena
consciència, amb impuls de
ràstia, el cristianisme, la
humilitat, el verbis "tadium
vite" que se m'havia inoculat
al nuell dels ous. Moutherlant,
quin vent de llibertat, amic, a-
mic, amic! Ell, i ~~Straudhal~~.

Potser he guanyat. La vida
ha de dir-ho.

Records... Els poemes d'aquells
que vaig escriure a sciure
per J. Z.-B. I que li vaig
entregar.

